

[Transcript] Dagens Eko / Därför eskalerar våldet och protesterna i Israel

Hallå, det här är den nya nyhetspådden Dagens Eko.

Nu börjar vi.

Cecilia, hur kautiskt är det i Israel just nu?

Det är flera ödesfrågor som trängs på samma tunna lina över ett stup.

Det här är Dagens Eko med Robin Olin.

Idag om varför våldet och protesterna eskalerar i Israel.

I en video syns israeliska poliser klädda i skyddsutrustning med jälmar på huvudet och sköldar i händerna, gå in i en mörk byggnad.

De möts av förverkningar som blickstrar och lyser upp valven i taket i gult och rosa.

Det här är den 5 april, och platsen är Al-Aqsa Moskemi i Jerusalem.

Enligt israeliska myndigheter hade palestinska ungdomar barrikaderat sig där med förverkningar och tillhyggen.

Enligt palestinska medier skadas ett antal Moskebesökare under polisinsatsen.

Och det här blir startskottet på en våldspirall mellan israeler och palestinier.

Och det sker samtidigt som hundratusentals israeler fyller gatorna

i återkommande protester mot den mest högerextrema regeringen i landets historia.

Som demonstranterna menar, försöker montera ner demokratin i isrä.

Två stora kriser staplas på varandra.

Gäste Cecilia Uden mellan Östern Koispondent.

Och ja, Cecilia, du är ju på plats i isrä i det här speciella läget.

Och jag tänker att vi ska gå igenom de här senaste dagarnas oroligheter som du följt.

Och om vi börjar med Al-Aqsa Mosken, vad är det som utspelar sig där vid poliseräden?

Varför är det så känsligt?

Det finns videoklipp som är oerhört brutala.

Man ser där hur polisen kommer in.

Man ser deras ficklampor som fladdrar i mörkret när de slår på Ramadanfirare med batong.

Man ser dem då i siluet och bakom dem så syns den här röda röken från förverkerier och blikstrar.

Det ser verkligen ut som krig.

Så tvingade man unga män att ligga på marken med händerna bakbundna med bundtband.

Och sen ser man hur de här unga männen leds bort av israelisk polis.

Och anledningen till att polisen gick in, det var ju precis som du sa att man visste att hundratals unga palestinier

hade barkaderat sig där med förverkerier och stenar som man då befarade att de skulle använda morgonen därpå mot judiska besökare vid templplatsen på onsdagsmorrnen.

De var rädda då att någon judisk besökare skulle ha lyckats smuggla upp en get till templplatsen och offra den.

Och det är förbjudet inför PS-sakten judiska påskan som man firar för att minnas hur judarna lyckades bli fria från slavrihet i ägypten.

Men finns det några belägg för att den här geten skulle ha varit på väg?

Ja, man grept flera personer som försökte smuggla upp geter och lamp på templplatsen och det sker nästan varandra år.

Och varför är det så att de inte får föra upp en get där?

Det är en ganska komplicerad regel som styr vad som får göras på templplatsen och det går tillbaka till

[Transcript] Dagens Eko / Därför eskalerar våldet och protesterna i Israel

sex dagarskriget 1967 när israel erövrade östra Jerusalem, inklusive då templatsten, klagomuren, el-axam och skeen, hela gamla stan i Jerusalem. Men då bestämdes att på el-axam området, alltså templatsten, där får muslimer B, judar får besöka, men inte B och inte genomföra rituella offer.

Men vad händer efter den här israeliska poliseräderna och moskinbrådet?

Det här videoklipppet har cirkulerat över hela världen och också gjort att muslimer, och dessa palestinska unga mäns vägnar, kände sig för nedrade och sårade, heligt förbannade. Den omedelbara konsekvensen var raketbesjukning mot israel från Gaza och från Libanon. Raketbesjukningen från Gaza var väl ganska förutsägbar, det har skett tidigare för två år sen, så ledde det till krig, men att även Hamas i södra Libanon som avfyrede raketer, det oroadе väldigt många, för det var den allvarligaste upptrappningen sen 2006. Och senare sköts också raketer mot israel från Syrien, vilket är ovanligt.

Och hur svarar israel på det då?

Israeli jets hit Syrian military targets on Sunday, i respons till rockets launched towards Israeli-controlled territory.

Det är en av de här israeliska poliserna, som har blivit en av de här israeliska poliserna. Så det blev ingen stor militär upptrappning, och de flesta bedömare var överens om att ingen sida ville se en eskalering av detta.

Därför dämpades den här stora oron som fanns under den första dagen, för att det här skulle utvecklas till krig, men det innebar ju inte att det var en stor oron som fanns under den första dagen för att det här skulle utvecklas till krig.

Men det innebar ju inte att det blev helt lugnt i Rusal-e.

På långfredan genomfördes två terrorattacker, en mot en bil på västbanken, med två unga brittisk-israeliska flickor och deras mamma.

De två sysstrarna dödades när deras bil beskötts, och de krockade.

Mamman blev svårt skadad och avled senare.

Och samma kväll genomfördes ett annat terrorråd i Tel Aviv på strandpromenaden, där en palestiniere rammade flera fotgängare med sin bil, så att en italiensk turist dödades.

Jag vet att du häromdagen besökte begravningen för den här mamman, som du berättade om, som också dog senare av sina skador efter den här bil.

Attacken, hur var stämningen på den där begravningen?

Det var inte så bra, men det var inte så bra.

Det var en dämpad, mycket sorgfylld ceremoni med besökare eller begravningshäster från hela landet, framför allt från hela västbanken som hade tagit sig dit.

Det tog över en timme att komma fram för att det var en västbanken.

Det var en västbanken som hade tagit sig dit, och det var en västbanken som hade tagit sig dit.

För allt från hela västbanken som hade tagit sig dit. Det tog över en timme att komma fram för att det var såna bilkör på västbanken,

fram till den här begravningsplatsen. Alla fick inte plats inom hus, utan man stod på kullar och det regnade.

Folk stod och grät och kramade varandra.

Varför hade så många kommit i den här begravningen, så att man till och med fick stå på kullarna runt omkring?

Man ville visa familjen sitt stöd. Många var chockade över att tre personer i samma familj hade dödats.

De visste ju samtidigt att de själva kunde utsättas.

Många sa att det här kommer inte att förändra mitt sätt att leva vid, så vana vid terrordåd.

Jag ställde då frågan till nästan alla, vem ger du skulden för detta?

Just då var det ingen som ville tala om skuld, utan det var bara sorg.

Men det här är ju offer för palestinska terrorattacker. Har det skett våld åt det andra hållet mot palestinier?

Ja, absolut. Dötstalen är mycket höga, alarmerande höga. Bara under årets första månader har närmare 100 palestinier dödats och närmare 20 israeler.

Oj, hur ovanligt är det då? Sticker det ut?

Ja, det sticker ut redan förra året, som det värsta året, det blodigaste året på Västbanken sen 2005.

Och det här året har det eskalerat ännu mer.

Tyvärr, Cecilia, i den här våldspiralen som du beskriver från de senaste dagarna, nåt vi känner igen från tidigare gånger, våldet har eskalerat i israel-palestinnarkonflikten.

Men jag tänker att det som är lite speciellt den här gången är att det sker också samtidigt som enorma protester sker på gatorna i israel mot regeringen.

Vad har du sett av det nu, under veckan?

Det har ju varit demonstrationer varenda lördag kväll sen den här förslaget till domstolsreform presenterades av den nya regeringen.

Och det de protesterar mot är domstolsreformen som skulle ge politiker större makt att utse domare.

Och därför anser man att demokratin ihopta. Det här är en pup, säger folk.

Och nu var det många som väntade sig att det skulle bli färre demonstranter i lördas eftersom israel hade attackerat från Liban och Syrien och Gaza.

Och då brukar landet sluta sig och inte visa upp den inre konflikten.

Men så blev det inte även, nu i lördas demonstrerade närmare än kvarts miljon människor mot domstolsreformen.

Det är många.

Det är många.

Det fanns en stor jättebanderoll med Netan Jaha som såg ut som fara och i tuttan kamon direkt och så stod det Let My People Go.

För att påminna om PSA och slavrihet under fara och...

Men man gör Netan Jaha till slavdrivaren, så att säga.

Ja precis, man gör Netan Jaha till fara och som man måste befrias ifrån.

Folk har byggt olika konstiga saker som de bär omkring på.

En konstruktion som gick ut på att man på något sätt urinerade på de här ministrarna.

Vad är det här för konstruktion?

Man skulle rycka nånstans och komma ut vatten.

Så urinerade man på eller pistade på de här ministrarna som man inte gillar.

Och sen är det tutor och trummor och lite folkfest.

Många beskriver de här människorna som nu protesterar som en del av eliten i Israel.

De som jobbar inom israels framgångsrika high-tech i till industrin.

Där finns också, där har jag mött reservister, tidigare elitförband.

[Transcript] Dagens Eko / Därför eskalerar våldet och protesterna i Israel

Och det var ju det som gjorde att det blev en stor oro i Israel över att så många reservister deltog demonstrationerna och sa att om Israel förvandlas till en icke-demokrati då kanske vi inte kan vara med och försvara landet.

Piloter, den militär underrättelser tjänstens reservister.

De som har funnits inom elitförbanden, cybersäkerhet, styrkor.

Och att det var så många reservister som deltog i protesterna ledde också till att försvarsminister Joav Galant uppmanade Netanyahu att pausa hela domstolreformen.

Eruimemitrachshim, i Hebra israeliet, en namn på schim,

Allt gana till israel.

Han varnar för att israels styrka och försvarsmöjligheter vittrar sönder.

Det här är ett omedelbart hot mot israels säkerhet.

Att hela denna splittring i samhället också har gått in i eller också finns inom försvarsmakten och säkerhetsapparaten.

Och hur svarar Netanyahu på det?

Han svarar omedelbart med att ge försvarsministern sparken.

Han tycker att försvarsministern här har uppvisat en svaghet att han har varit vek inför dessa reservister och möjliga vapenvägrare.

Det här borde han inte ha tillåtit anser Netanyahu.

Tens av tusens av människor tog till staden kring israel på söndag.

Ängre efter det landets försvarsministern, Joav Galant, var sakt.

Vi är här för demokratiken.

Bibi är inte här för demokratiken. Tack så mycket.

Den 30 april står Premierminister Benjamin Netanyahu framför en rad blåvita israeliska flaggor. Han är klädd i marschande, blå slips och vitkorta.

Han har ett besked att ge om försvarsministern som han tidigare sparkat.

Galant, ni ska arbeta på det.

Jag har bestämt mig för att lägga våra olika tillbaka om oss.

Försvarsminister Galant kommer att stanna kvar på sin post.

Vi ska arbeta tillsammans för den israeliska nationens säkerhet, säger Netanyahu.

Danester, den 11 april, kommer ett nytt uttalande från Premierministern.

Det har gått en knapp vecka sen israelisk polis stormade al-Aqsa mosken.

Nu är budskapet från Netanyahu att fram till slutet av det muslimska fastemånaden Ramadan-så får inga icke-muslimer besöka den heliga platsen.

Cecilia, hur ska man tolka utspelen från Netanyahu?

Är det att han försöker lugna ner i situationen både protesterna och våldet?

Man kan väl säga att han har tvingats backa åtminstone i beslutet att sparka försvarsministern.

Den här presskonferensen, som han höll med detta besked om att Galant sitter kvar som försvarsminister.

Den kom i måndagskväll, väldigt ovanligt med att han håller presskonferenser för det första.

Och mitt under PS-högtiden. Men samma morgon, i måndags så hade israeliska medier-publicerat opinionsmätningar som visade att 60 % av befolkningen nu har dåligt förtroende för regeringen.

Och att Netanyahus egna popularitetssiffror hade kraschat och låg ner på 20 %.

Sen dagen efter, på kvällen den älfte april, sa han att under de sista tio dagarna av Ramadan-

[Transcript] Dagens Eko / Därför eskalerar våldet och protesterna i Israel

-kommer judiska besökare inte att tillåtas gå upp på Tempelberget.

Det var ett beslut som hade stöd av försvarsministern, polischefen, underrättschefen och överbefälhavaren.

Och det var inte så överraskande för att det här har varit brukligt under de senaste åren-

-att de sista tio dagarna av Ramadan då tillåter man inga judiska besökare för att minska friktionen på Tempelberget.

Fungerar det då, lugnare ner situationen?

Det återstår att se. Nu finns det en oro på alla fronter för ytterligare konfrontationer-

-som kan ses som religiösa konfrontationer och en annan oro som jag hörde om dagen.

Nu kommer nog Netanyahu att börja bomba Gaza eftersom hans opinionssiffror är så låga.

Det låter som en konspirationsteori.

Men det finns också ett motstånd mot att man ger efter-

-som säkerhetsminister Itamar Bengvir ser på hela det här.

Att man ger efter för terroristerna att vi inte ska förbjuda judiska besökare på Tempelberget-

-för att det finns ett hot om terrorism. Det gör bara att vi framstår som svaga.

Det låter som att det finns en väldigt djup spricka inom det israeliska samhället-

-till och med hur man ska se på den här situationen nu.

Ja, sprickan är djup i det israeliska samhället.

Många människor är djupt oroade och samtidigt ser de hur stora delar av arabvärlden-

-gnuggar händerna i skadeglädje över att israel är så splittrat.

-Tack, Cecilia. -Tack.

Det var allt från Dagens Eko. Vi hörs igen imorgon.

Programledare var Robin Olin, gäst Cecilia Uden och jag som producerade heter Katja Magnusson.

För mer om israel-palistinakonflikten, leta gärna upp Peets Mellanösten-pod.

Den hittar du i appen Sveriges Radioplik.